

Adı Soyadı :

Numarası :

Konu: Basit, Türemiş ve Birleşik Sözcükler

Basit ve Türemiş Sözcükler

Basit Sözcükler: Kök halindeki sözcüklere basit sözcükler denir.
Basit sözcükler çekim eki alabilir.(ler- lar- i – e – de – den)

Türemiş Sözcükler: Yapım eki almış sözcüklere türemiş sözcük denir.
Yapım eki alan sözcükler yeni anlam kazanır. (cı – ci – lı – li – lık – lik –siz – siz)

Aşağıdaki görseller basit sözcüklerden oluşmaktadır. Basit sözcüklere ek getirerek örnekteki gibi türemiş sözcükler yapalım ve eşleştirelim

1 boya	2 	3 	4 	5 	6
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

	1 boyacı	
-----------	-----------	-----------	-----------------	-----------	-----------

Aşağıdaki basit sözcükleri türemiş sözcük olarak, türemiş sözcükleri de basit sözcük olarak yazalım.

Basit Sözcük	Türemiş Sözcük	Türemiş Sözcük	Basit Sözcük
tuz	bulutlu
yağmur	şekersiz
kalem	köylü
kitap	rüzgarlı
güneş	neşeli
su	balıkçı
odun	manavcı

Aşağıdaki sözcüklere tablodan uygun olan ekleri yerleştirerek türemiş sözcükler oluşturalım.

-cı	-ci	-cu	-cü	-çı	-çi
-lı	-li	-lık	-lik	-sız	-süz
simit.....	pasta.....	kalem	süt.....	su.....	
cam.....	şeker.....	odun.....	ev.....	güneş.....	
bal.....	taş.....	kar.....	para.....	saygı.....	
çöp.....	söz.....	perde.....	telefon.....	saç.....	

Aşağıda verilen basit kelimeleri türemiş kelimelere dönüştürerek örnekteki gibi cümle içinde kullanınız.

su	→	Kantinden su aldım.
susuz	→	Yaz kurak geçince köy susuz kaldı.
para	→
.....	→
şeker	→
.....	→
dolap	→
.....	→
süt	→
.....	→
mısır	→
.....	→

Birleşik Sözcükler: İki ya da daha çok sözcüğün birleşmesiyle oluşan yeni anlamdaki sözcüklere birleşik sözcük denir.

Aşağıda verilen birleşik sözcüklerin hangi sözcüklerden meydana geldiğini **örnekteki** gibi noktalı yerlere yazalım.

Birleşik Sözcükler

açıkgöz	açık - göz
sivrisinek
karagöz
Anıtkabir
sonbahar
kalemtırış
gökkuşağı
zeytinyağı
ateşböceği

denizaltı
demiryolu
ağaçkakan
Çanakkale
Eskişehir
Diyarbakır
ayakkabı
karnıyarık
kazandibi

Aşağıdaki kelimeleri uygun olanlarıyla örnekteki gibi eşleştirerek birleşik sözcükler oluşturalım ve yazalım.

1-kardan	bahar
2-sivri	bahçe
3-ilk	adam	→ ..kardanadam.
4-anne	anne
5-zeytin	sinek
6-fener	yağı

1-beşik	kulak
2-kara	bahçe
3-Çanak	deniz
4-Pamuk	taş
5-kaba	kale
6-dolma	kale

Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin türlerini, örnekteki gibi işaretleyin.

Sözcük	Basit Sözcük	Türemiş Sözcük	Birleşik Sözcük
cam	x		
börekçi			
babanne			
bardak			
uyurgezer			
telefoncu			
Ağrılı			
çatal			
gökyüzü			
cansız			
misket			
keçiboynuzu			
sonbahar			
tuzluk			
çorap			
gözlük			
lamba			
sütlac			
bal			
samanyolu			
güneşlik			

1 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi türemiş sözcüktür?

- A) uykucu
- B) masal
- C) defter

2 Aşağıdaki birleşik kelimelerden hangisinin ayırımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Açık – göz
- B) Sivri – sinek
- C) Dol - mabahçe

3 Aşağıdaki kelimelerden hangisi diğerlerinden farklıdır?

- A) sobacı
- B) odun
- C) çöplük

“Dedem bana ve kardeşime ayakkabı aldı.”

4 Yukarıdaki cümlede birleşik kelime hangisidir?

- A) ayakkabı
- B) kardeşime
- C) dedem

5 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş bir kelime yoktur?

- A) Dayım odama kitaplık yaptı.
- B) Simitçi her gün dükkana uğrardı.
- C) Odamı okula gitmeden toplarım.
“suluk – balon – zeytinyağı”

6 Yukarıdaki sözcüklerin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basit – türemiş – birleşik sözcük
- B) Türemiş – basit- birleşik sözcük
- C) Birleşik – türemiş- basit sözcük

“mavi – siyah- kahverengi”

7 Yukarıdaki sözcük gruplarından hangisi birleşik sözcüktür?

- A) siyah
- B) mavi
- C) kahverengi

8 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) çiçekçi
- B) manav
- C) fırıncı

9 Aşağıdakilerden hangisi aldığı ek ile yeni bir sözcük olmamıştır?

- A) yağmurluk
- B) şekerçi
- C) tabakta

10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik kelime vardır?

- A) Çiftliğe yeni bir biçerdöver aldık.
- B) Kumsalda bol bol güneşlendik.
- C) Çocuklar araba yolunda top oynuyor.